

STÁTNÍ ÚSTAV RADIAČNÍ OCHRANY

veřejná výzkumná instituce
Bartošкова 28, 140 00 Praha 4
ústředna: 241 410 211-213
fax: 241 410 215

Magistrát města Liberec
nám. Dr. E. Beneše 1/1
460 59 Liberec 1

Vaše zpráva značky:

Naše značka:
SÚRO-1780/2023/OPZ

V Praze dne:
4. 7. 2023

Věc: Výsledky měření objemové aktivity radonu (OAR) v objektu

Zasíláme Vám výsledky měření OAR v budově mateřské školy Jablůňka na adrese Jabloňová 466/29, 460 01 Liberec, které provedli pracovníci Státního ústavu radiační ochrany, v.v.i. v rámci Národního akčního plánu pro regulaci ozáření z radonu (RANAP).

Výsledky OAR získané **kontinuálním měřením v době pobytu dětí a pracovníků** za podmínek správně nastavené ventilace a výměny vzduchu **překračují referenční úroveň** 300 Bq/m³, stanovenou v § 97, odst. 1 písm. a) vyhlášky 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje.

V případě, že je překročena referenční úroveň 300 Bq/m³, **nelze radiační ochranu považovat za optimalizovanou.**

Překročí-li objemová aktivita radonu ve vnitřním ovzduší budovy školy nebo školského zařízení referenční úroveň, **vlastník budovy je povinen provést opatření ke snížení ozáření** na úroveň tak nízkou, jaké lze rozumně dosáhnout při zohlednění všech hospodářských a společenských hledisek, podle § 99 odst. 3 zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon (dále jen „zákon“, minimálně pod 300 Bq/m³).

Vlastník budovy školy nebo školského zařízení může čerpat dotaci na protiradonová opatření až do výše 1,5 mil. Kč. Podmínky čerpání dotace upravuje §103 zákona, vyhláška č.464/2016 Sb., Ministerstva financí a vyhláška č. 362/2016 Sb., Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“).

Provozovatel pracoviště s možným zvýšeným ozářením z radonu, na kterém bylo zjištěno překročení referenční úrovně, **musí plnit své povinnosti ve smyslu § 96 odst. 2**, tj. oznámit SÚJB informace o pracovišti, zajistit měření za účelem stanovení efektivní dávky pracovníka na pracovišti, vést evidenci výsledků měření a efektivní dávky pracovníka, zajistit optimalizaci radiační ochrany a informovat pracovníky o možném zvýšeném ozáření z radonu, o výsledcích na pracovišti, efektivních dávkách a související zdravotní újmě v důsledku ozáření a provedených opatřeních ke snížení ozáření z radonu, a to do doby, než bude realizováno protiradonové opatření, které je povinen vlastník budovy provést na základě výše uvedených skutečností.

Provozovatel pracoviště školy nebo školského zařízení **musí do doby realizace protiradonového opatření trvale věnovat pozornost** dostatečné ventilaci pobytových místností, a to zejména ráno před zahájením provozu, před poledním odpočinkem a pravidelně během dne. Větrání budovy významně ovlivňuje hodnoty radonu.

Bližší informace o možnosti získat státní dotaci na protiradonová opatření Vám může poskytnout Krajský úřad Libereckého kraje – Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec (Ing. Eva Benešová, č. tel. 485 226 678), nebo SÚJB, Senovážné nám. 9, Praha 1 (Ing. Slovák, tel. 226 624 752).

S pozdravem

Ing. Ivana
Fojtíková

Digitálně podepsal
Ing. Ivana Fojtíková
Datum: 2023.07.04
16:06:10 +02'00'

Ing. Ivana Fojtíková
vedoucí odboru přírodních zdrojů
SÚRO, v.v.i.

Přílohy: kopie protokolu č. 242-047-2023/Š Státního ústavu radiační ochrany, v.v.i.
Kopie: SÚJB Praha
MŠ Jabloňová 466/29, 460 01 Liberec 12

STÁTNÍ ÚSTAV RADIAČNÍ OCHRANY

veřejná výzkumná instituce
Bartošкова 28, 140 00 Praha 4
ústředna: 241 410 211-213
fax: 241 410 215

Protokol o šetření výskytu zvýšené objemové aktivity radonu v objektu MŠ „Jablůňka“, Jabloňová 446/29, Liberec 12, 460 01

Protokol č. 242-047-2023/Š

1. Objekt: Mateřská škola „Jablůňka“, Jabloňová 446/29, Liberec 12, 460 01

2. Dodavatel posudku:

Státní ústav radiační ochrany, v.v.i., Bartošкова 28, Praha 4 – Nusle. Měření provedli pracovníci odboru přírodních zdrojů Státního ústavu radiační ochrany, v.v.i., Ing. Kateřina Navrátilová Rovenská, Ph.D. a Štěpán Froňka. Protokol zpracoval Ing. Radim Možnar, kontrolovala Ing. Ivana Fojtíková. Povolení k činnosti vydal Státní úřad pro jadernou bezpečnost dne 2. 11. 2018 na dobu neurčitou pod č. j. SÚJB/OPZ/17740/2018.

3. Specifikace měření:

Měření jsou prováděna s cílem zjistit, zda v objektu mateřské školy dochází ke zvýšenému ozáření osob, tj. zda je v době pobytu osob v objektu překročena referenční úroveň pro objemovou aktivitu radonu (dále jen OAR) dle § 97 odst. 1 vyhl. 422/2016 Sb. [1]. Výsledek může být použit jako podklad pro rozhodnutí o přiznání státní dotace na protiradonová opatření ve smyslu vyhlášky č. 362/2016 Sb. [2]

4. Termín prováděných měření:

Měření ve výše uvedeném objektu bylo provedeno v období: 11. 1. 2023 - 18. 1. 2023.

5. Popis stavby

V tomto odstavci jsou uváděny parametry a skutečnosti důležité z hlediska radonové bezpečnosti.

Budova MŠ byla postavena v roce 1979, sestává z technické, částečně podsklepené, jednopodlažní části a dvou dvoupodlažních, nepodsklepených částí. Ve sklepení technické části se nacházejí sklady, sociální zařízení, strojovna a výtah. V 1. NP technické části se nacházejí kanceláře, kuchyně, její technické zázemí a zázemí pro zaměstnance MŠ.

Ve dvou dvoupodlažních pavilonech se pak nacházejí jednotlivé třídy dětí. Všechny části jsou spojeny chodbou s otevřeným schodištěm. Podlaží jsou propojena rovněž výtahem na jídlo.

Budova má betonový skelet a cihlové vyzdívky. Vzduchotechnika je provozována pouze v kuchyni. V roce 2008 došlo k zateplení obvodového pláště a výměně oken za plastová, střecha zateplena není.

Budova MŠ je vytápěna dálkovým ústředním topením a vodu odebírá z veřejného vodovodu.

6. Výsledky předchozích měření

Pro šetření byly k dispozici výsledky dlouhodobého integrálního měření objemové aktivity radonu (OAR), které provedl Státní ústav radiační ochrany, v.v.i. v roce 2014 [3]. Výsledné hodnoty měření OAR jsou uvedeny v Tabulce 1.

Tabulka 1: OAR měřené stopovými detektory v období od 18. 12. 2013 do 26. 6. 2014.

Místnost	Podlaží	OAR [Bq·m ⁻³]
třída	1. NP	296
třída	2. NP	192
třída	2. NP	184
třída	1. NP	346

7. Stávající šetření

Cílem stávajícího šetření je podrobnější měření OAR v čase v návaznosti na provozní režim zařízení a přítomnost osob v budově, zejména zjištění, zda referenční úroveň OAR není překročena v době pobytu osob.

Šetření se provádí tak, že se kontinuálně monitoruje OAR ve vybraných pobytových místnostech a hodnotí se časový průměr objemové aktivity radonu v době pobytu osob. Umístění měřicích míst se současně podřizuje záměru odhalit, nebo napomoci odhalení zdroje radonu, přísunových cest a jejich významnosti.

Místnosti byly osazeny kontinuálními monitory RadonEye+² společně s dvojicí elektretových dozimetřů (systém RM-1). Na každém měřicím místě bylo provedeno měření dávkového příkonu záření gama. Výsledek měření dávkového příkonu záření gama byl použit při výpočtu časového průměru objemové aktivity radonu měřené elektretovým systémem RM-1. Výsledky měření dávkového příkonu záření gama jsou současně hrubým indikátorem přítomnosti přírodních radionuklidů ve stavebních materiálech, které mohou být zdrojem radonu v interiéru.

8. Expoziční podmínky

Mateřská škola je provozována každý všední den od 6:30 do 17 hodin. V době měření probíhal obvyklý provoz mateřské školy.

Vnitřní teplota se pohybovala v rozmezí 18-24 °C, v noci a o víkendech byla teplota nižší.

Klimatické podmínky byly v průběhu stávajícího šetření proměnlivé s teplotami od -4 °C do 9 °C, k ochlazení došlo poslední dva dny měření. Po většinu týdne bylo oblačno až zataženo s dešťovými přeháňkami, větrem o rychlosti do 5 m/s a nárazy až 14 m/s.

9. Výsledky měření

V Tabulce 2 je uveden přehled výsledků měření zjištěných kontinuálními i integrálními detektory v místnostech, kde bylo na základě předchozího měření indikováno překročení referenční úrovně. Umístění měřicích míst v objektu je dostupné v Příloze 1.

Celkový průměr udává průměrnou OAR naměřenou za celou dobu expozice od 11. 1. 2023 do 18. 1. 2023 (měřeno integrálními elektretovými detektory). Průměr v době provozu představuje aritmetický průměr všech hodinových záznamů z měření zjištěných v době pobytu osob kontinuálními monitory RadonEye+².

Hodnoty OAR vykazují typické chování se zřetelnými poklesy v době užívání budovy v důsledku větrání a s následnými nárůsty po ukončení provozu místností. Maximální hodnoty OAR jsou dosahovány v nočních a ranních hodinách včetně víkendu, kdy MŠ není provozována. Naopak minima OAR se vyskytují právě v době provozu MŠ.

Z časových průběhů OAR v obou měřených místnostech je patrné nedostatečné vyvětrání místností před příchodem dětí. K uspokojivému vyvětrání docházelo pravidelně až těsně před polednem.

Příloha 2 zobrazuje časový průběh OAR na jednotlivých měřicích místech s vyznačenou provozní dobou, tedy dobou pobytu dětí a personálu.

Tabulka 2: Časový průměr objemové aktivity radonu (OAR) za celou dobu měření (11. 1. 2023 - 18. 1. 2023) a v době provozu mateřské školy

Měřicí místo	Podlaží	OAR [Bq/m ³]	
		Celkový průměr	Průměr v době pobytu osob
tř. zelené jablíčko	1. NP	605	476
tř. červené jablíčko	1. NP	262	201

10. Závěr

Výsledky měření prokazují, že referenční úroveň pro průměrnou hodnotu objemové aktivity radonu v budově s obytnou nebo pobytovou místností při výměně vzduchu, která odpovídá běžnému užívání, (300 Bq/m³) stanovená v § 97 odst. 1 písm. a) vyhlášky 422/2016 Sb. **je překročena** v místnostech určených pro dlouhodobý pobyt dětí a mládeže v době jejich pobytu.

11. Komentář k závěru

Podle § 99 odst. 3 Zákona č. 263/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů [4], je vlastník budovy, ve které bylo zjištěno překročení referenční úrovně OAR, povinen provést opatření ke snížení ozáření. Případné stavebně-technické opatření musí odpovídat požadavkům ČSN 73 0601 Ochrana staveb proti radonu z podlaží. Pokud budou splněny další podmínky dané v platné legislativě [2], je možné požádat o dotaci ze státního rozpočtu na náklady spojené s realizací opatření.

Do doby provedení protiradonového opatření doporučujeme věnovat pozornost důkladnému, včasnému a průběžnému větrání.

Pokud budete mít zájem pokusit se optimalizovat radiační ochranu změnou ventilace objektu, můžeme Vám bezplatně zapůjčit monitor radonu s podrobným návodem, který umožní otestovat dopad změn větrání na hodnoty OAR v době pobytu osob. Pokud se měřením ověří úspěšné snížení hodnot OAR, bude možné prohlásit radiační ochranu ve škole za optimalizovanou.

12. Použité dokumenty

- [1] Vyhláška 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje
- [2] Vyhláška 362/2016 Sb., o podmínkách poskytnutí dotace ze státního rozpočtu v některých existujících expozičních situacích
- [3] Výsledky měření objemové aktivity radonu (OAR) v objektu, SÚRO, zn. 2206/14/240/036 ze dne 8. 9. 2014
- [4] Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon

Praha 4. 7. 2023

Ing. Ivana
Fojtíková

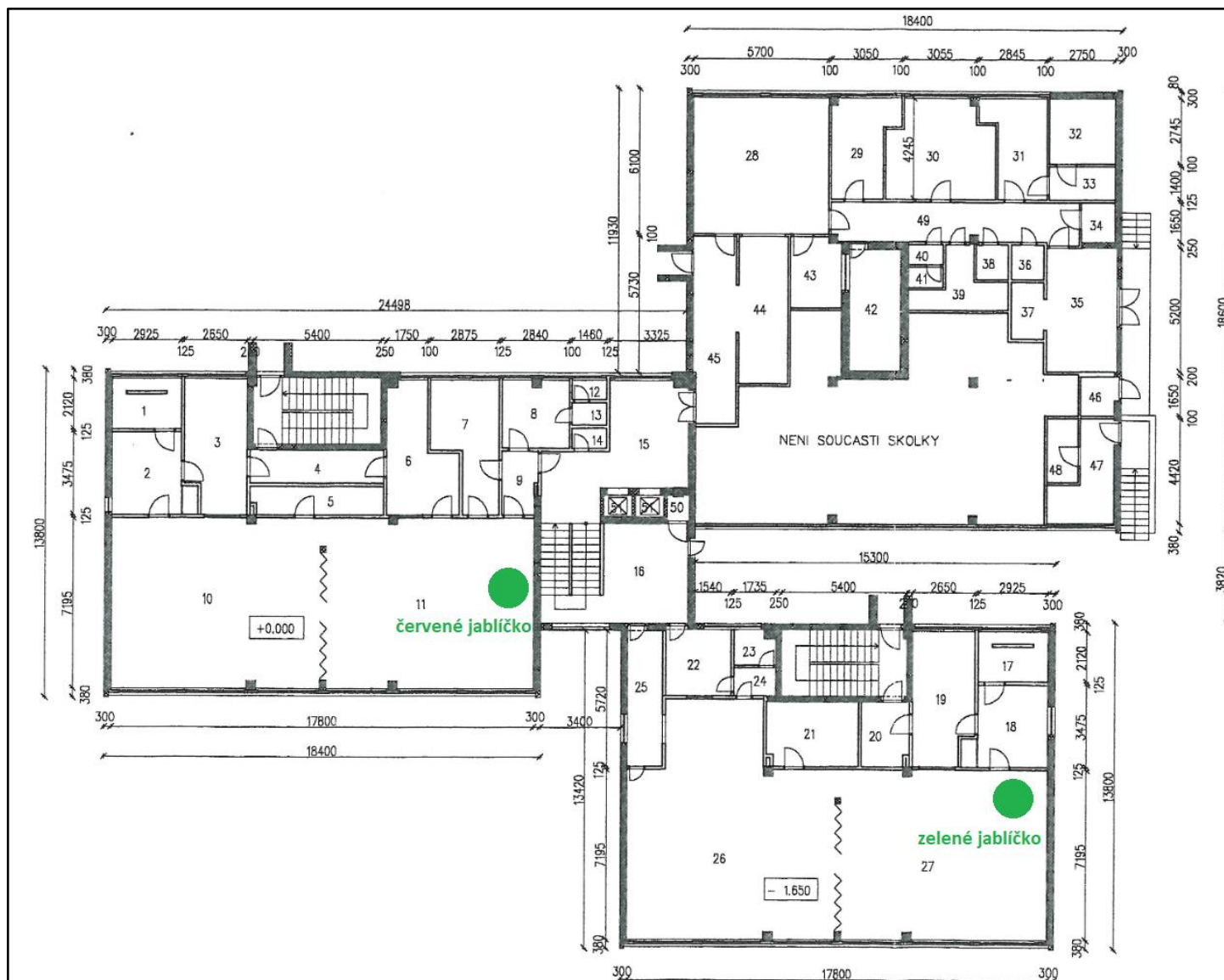
Digitálně podepsal
Ing. Ivana
Fojtíková
Datum: 2023.07.04
16:02:41 +02'00'

Ing. Ivana Fojtíková
vedoucí odboru přírodních zdrojů
Státní ústav radiační ochrany, v.v.i.

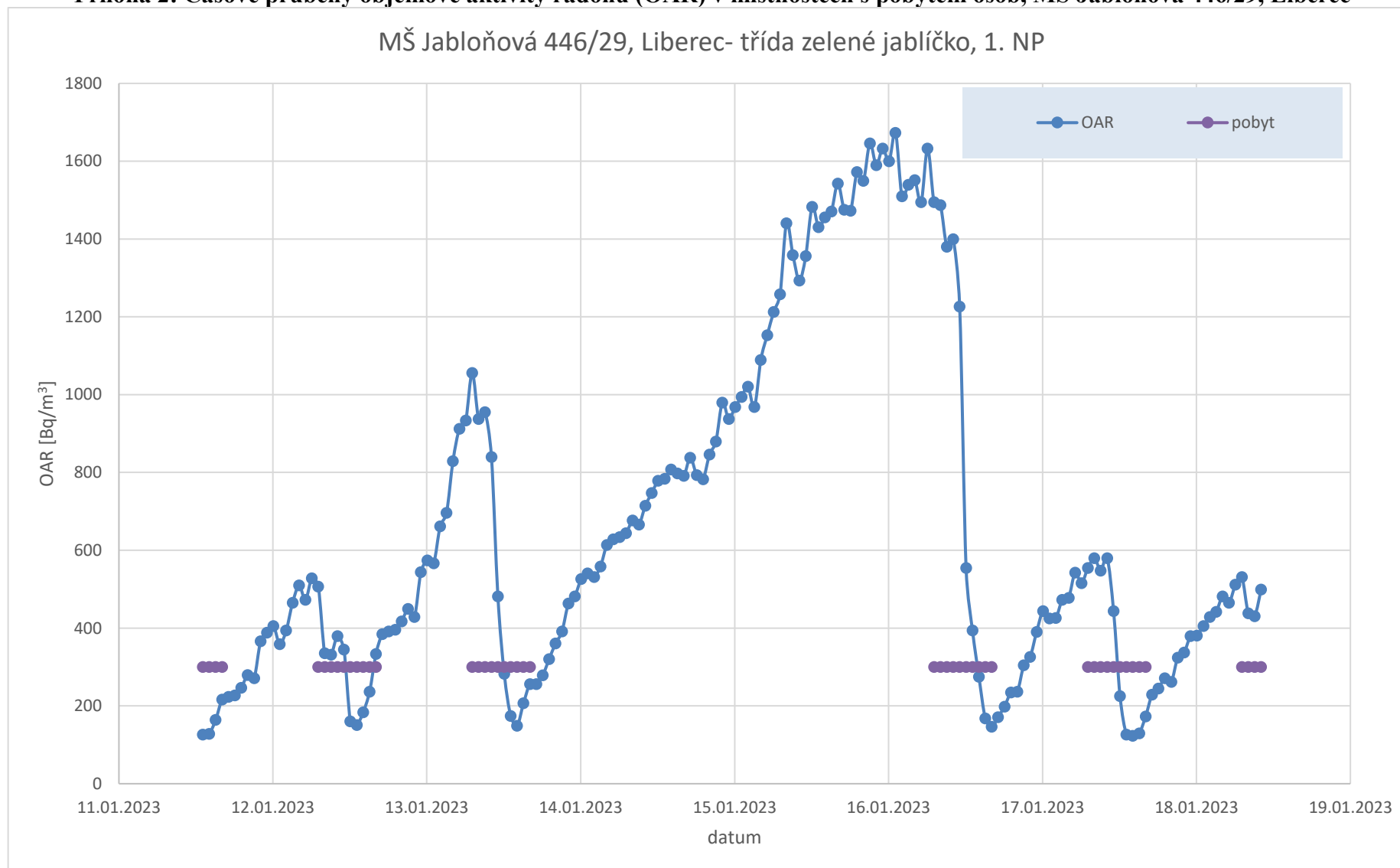
Přílohy:

- Příloha 1: Schéma umístění měřicích míst v objektu MŠ Jabloňová 446/29, Liberec
- Příloha 2: Časové průběhy objemové aktivity radonu (OAR) v místnostech s pobytem osob, MŠ Jabloňová 446/29, Liberec

Příloha 1: Schéma umístění měřicích míst v objektu MŠ Jabloňová 446/29, Liberec (1. NP, zelené kruhy s popisem)

Příloha 2: Časové průběhy objemové aktivity radonu (OAR) v místnostech s pobytem osob, MŠ Jabloňová 446/29, Liberec

MŠ Jabloňová 446/29, Liberec- třída červené jablíčko, 1. NP

